

Joensuun seudun joukkoliikenteen lippu- ja vyöhykejärjestelmä 2.6.2025 alkaen

SEUJOUKJ 30.10.2024 § 35

Vuoden 2023 lopussa on käynnistetty *Joensuun seudun joukkoliikenteen lippu ja vyöhykejärjestelmä* -selvitys, jonka tavoitteena on selkeyttää ja yksinkertaistaa Joensuun seudun joukkoliikenteen Waltti -vyöhykejärjestelmää. Vyöhykkeiden lukumäärä on nykyisellään kahdeksan. Järjestelmä on koettu monimutkaiseksi ja tästä syystä selvityksen tavoitteena on ollut luoda lippu- ja vyöhykejärjestelmä, jossa järjestelmää yksinkertaistetaan. Työn tavoitteena on ollut, että lipputulot eivät laske nykyisestä ja, että joukkoliikenteen käyttö kasvaa nykyisestä. *Joensuun seudun joukkoliikenteen lippu ja vyöhykejärjestelmä* -selvitys valmistuu vuoden 2024 loppuun mennessä.

Joensuun seudun joukkoliikenteen lippu ja vyöhykejärjestelmä -selvitystyötä on ohjannut työryhmä, johon ovat kuuluneet Joensuun kaupungista liikennejärjestelmäinsinööri Rasmus Nousiainen, joukkoliikennelogistikko Marja-Leena Inkinen-Remes ja suunnittelija Timo Lappi sekä Pohjois-Savon ELY-keskuksesta joukkoliikennevastaava Satu Huttunen. Työryhmän sihteerinä ja suunnitelman laatijana toimineessa Ramboll Finland Oy:ssä työn ovat tehneet yksikön päällikkö Reijo Vaarala ja liikennesuunnittelija Kasper Pyykkönen.

Joensuun seudun joukkoliikenteen strategia 2030 -työ on saman aikaisesti käynnissä. Alkukesästä 2024 tämän strategiatyön yhteydessä järjestettiin työpaja. Tähän työpajaan osallistui laaja joukko viranhaltijoita ja työntekijöitä kaupungin kaupunkirakennepalveluista, ELY-keskukselta ja konsultilta. Työpajassa visioitiin Joensuun seudun joukkoliikenteen tulevaisuutta sekä nykytilanteen haasteisiin. Työpajassa nousi selvästi esiin, että Joensuun seudun joukkoliikenteen vyöhykejärjestelmää ja maksujärjestelmää tulisi yksinkertaistaa, jotta jokaisen olisi helpompi käyttää joukkoliikennettä.

Nyt käytössä oleva vyöhykejako perustuu vuonna 2016 hyväksytyyn malliin. Maksuvyöhykkeitä on kahdeksan. Liitteenä olevan kartan mukaisesti jatkossa vyöhykkeitä olisi neljä. Vyöhykkeitä vähennettäisiin poistamalla City-vyöhyke ja laajentamalla sekä yhdistämällä vyöhykkeitä.

Uudistettu Joensuun seudun joukkoliikenteen Waltti-vyöhykejärjestelmä olisi nykyistä selkeämpi ja suurelle osalle käyttäjistä edullisempi. A-vyöhyke laajenisi Lehmon, Ylämyllyn, Reijolan ja Niittylahden alueille ja B-vyöhyke Viinijärven, Kiihtelysvaaran ja Enon alueille. Lisäksi nykyiset C ja D sekä E, F ja G -vyöhykkeet yhdistyisivät toisiinsa. Uudistettu C-vyöhyke ulottuisi mm. Outokumpuun, Uimaharjuun ja Tohmajärvelle sekä uudistettu D-vyöhyke Ilomantsiin, Kiteelle ja Lieksaan.

Waltti-kortilla kulkevien koululaisten matkoille esitetään jatkossa yhtä yhteistä hintaa koko Joensuun seudun Waltti-alueella. Tavoitteena on, että vyöhykeuudistus ei aiheuttaisi merkittäviä muutoksia Waltti -lipuilla tehtyjen koulumatkojen nousukorvauksiin. Koulumatkojen nousukorvauksista päätetään myöhemmin erikseen.

Joukkoliikenteen lippu- ja vyöhykejärjestelmään esitettävien muutoksien vaikutukset Joensuun seudun joukkoliikenteen matkamääriin ja lipputuloihin arvioidaan olevan maltillisia tai mieluummin matka- ja lipputuloja nostavia. *Joensuun seudun joukkoliikenteen lippu ja vyöhykejärjestelmä* -selvityksessä on esitelty alustava hinnasto alv 10 % ja alv 14 %. Lokakuussa 2024 ei vielä ole varmuutta mahdollisesta alv korotuksesta. Voimassa oleva alv kanta on 10 %. Lippujen asiakashinnoista päätetään myöhemmin.

Valmistelija: liikennejärjestelmäinsinööri Rasmus Nousiainen

Liikennejärjestelmänsinöörin päätösehdotus:

Seudullinen joukkoliikennejaosto päättää

hyväksyä uudistetun Joensuun seudun joukkoliikenteen Waltti-lippuvyöhykkeet liitteenä olevan kartan mukaisena. Muutos astuu voimaan 2.6.2025.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

SEUJOUKJ 10.12.2024 § 42

Joensuun seudun joukkoliikenteen matkustajamäärien kasvu on jatkunut hyvällä tasolla. Joukkoliikenteen matkustajamäärän kasvua pyritään tukemaan myös jatkossa houkuttelevalla hinnoittelulla ja uudistetulla vyöhykemallilla.

Liitteenä oleva *Joensuun seudun joukkoliikenteen lippu- ja vyöhykejärjestelmä* -selvityksessä on esitetty Joensuun seudun Waltti-liikenteen asiakashinnat (s. 10). Taulukoissa ovat asiakashinnat alv 10 % ja alv 14 %. Joulukuun alussa 2024 ei vielä ole tehty päätöstä mahdollisesta alv korotuksesta.

Asiakashintojen muutokset astuisivat voimaan 2.6.2025. Tällöin tulisi käyttöön voimassaolevan arvonlisäveron mukainen hinnasto. Esitetyt asiakashinnat ovat tarkasteltu niin, että lipputulokertymä pysyisi nykyisellä tasolla. Hinnasto ei ole suoraan verrannollinen nykyisin voimassaolevaan hinnastoon, koska vyöhykerajat ja vyöhykemäärät muuttuvat 2.6.2025. Vyöhykkeiden määrä puolittuu nykyisestä ja yksittäisten vyöhykkeiden alueet laajenevat.

Asiakaskokemuksen vuoksi on esitetty, että lippujen hinnat pidetään nykyisellään vuoden 2025 alussa vaikka alv muuttuisi. Vyöhykejärjestelmän muutos astuu voimaan 2.6.2025, jolloin uusien vyöhykkeiden mukainen hinnoittelu otettaisiin käyttöön. Tässä yhteydessä myös mahdollisesti muuttunut arvonlisäverokanta huomioitaisiin hinnoittelussa.

Nykyiseen verrattuna asiakashintoja on pyritty yhdenmukaistamaan eri lipputuotteiden kanssa. Asiakashintoja on myös pyritty yksinkertaistamaan ja tekemään selkeämmiksi. Lippujen hintojen korotukset on pyritty pitämään mahdollisimman pieninä tai niitä ei ole tehty ollenkaan. Lippujen hintoihin on tehty eri maksutavoille prosentuaalisesti eri suuruisia hinnantarkasteluja. Lippujen hinnat on *Joensuun seudun joukkoliikenteen lippu- ja vyöhykejärjestelmä* -selvityksen yhteydessä tarkasteltu laaja-alaisesti eri vaikutukset huomioiden.

Laajentuneet vyöhykkeet mahdollistavat suurelle osalle nykyistä edullisemmat matkat kun kahden vyöhykkeen matkan sijasta uudessa vyöhykejärjestelmässä riittää yksi matka tai vastaavasti kolmen vyöhykkeen matkaksi riittää kaksi vyöhykettä jne. Monelta alueelta matkustaminen muuttuu siis huomattavasti nykyistä edullisemmaksi. Muutoksella halutaan kannustaa joukkoliikenteen käyttöön myös pidemmillä matkoilla.

Hilja-lipun voimassaolo muutettaisiin nykyisestä (voimassa maanantai-perjantai klo 10-14 ja 18-24 sekä viikonlopuisin) ja olisi voimassa klo 9-13 ja klo 18-24 joka päivä. Hilja-lippu on käytössä vain A ja B -vyöhykkeillä. Huomioitava on, että Hilja-lipulla kuten muillakin lipuilla A-vyöhyke on nykyistä suurempi, eli matkustamaan pääsee aiempaa laajemmalle alueelle. Hilja-lippuihin on esitetty sama hinta niin alv 10 % kuin alv 14 % hintoihin, jotta tasasumma säilyy molemmissa. Tasaeuromaksu on käteismaksuissa keskimäärin nopeampi maksaa.

Käteisellä rahalla bussissa ostettu matkalippu hinnoiteltaisiin tasaeurohintoihin. Samalla käteisellä ostettu lippu olisi asiakkaalle kallein lipputuote. Käteisen käsittely aiheuttaa kuluja ja maksutilanne voi hidastaa matkaa. Tasaeurohinnoilla vaihtorahojen käsittely ja tasasumman löytäminen helpottuu. Lippujen hinnoittelulla voidaan ohjata asiakasta valitsemaan joukkoliikenteen järjestämisen

kannalta edullisempia ja nopeampia maksutapoja. Käteisen käyttö turvataan maksuvälineenä Joensuun seudun joukkoliikenteessä.

Lähimaksulla tehtävän matkan asiakashinnaksi esitetään jatkossa samaa hintaa kuin aikuisen/nuoren mobiililipun hinta. Lähimaksulla maksaminen on toistaiseksi mahdollista A ja B -vyöhykkeillä JOJO-liikenteessä (ei ELY-liikenteessä tai markkinaehtoisessa liikenteessä).

Muuttuneiden vyöhykkeiden takia myös vaihtoaikoihin eli siihen kuinka kauan kertalippu on voimassa on tehty tarkasteluja. Uusiksi vaihtoajoina esitetään yhden ja kahden vyöhykkeen kertalipuilla 90 minuuttia, kolmen vyöhykkeen kertalipulla 120 minuuttia ja neljän vyöhykkeen kertalipulla 150 minuuttia.

Valmistelija: liikennejärjestelmäinsinööri Rasmus Nousiainen

Liikennejärjestelmäinsinöörin päätösehdotus:

Seudullinen joukkoliikennejaosto päättää

lähettää *Joensuun seudun joukkoliikenteen lippu- ja vyöhykejärjestelmän* -selvityksen Joensuun seudun Waltti-alueen kunnille lausuttaviksi. Lausuntoja pyydetään 21.1.2025 mennessä.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

SEUJOUKJ 18.02.2025 § 4

Joensuun seudun joukkoliikenteen lippu- ja vyöhykejärjestelmän -selvitys lähetettiin Joensuun seudun Waltti-alueen kunnille lausuttaviksi. Lausunnot saatiin Liperin, Tohmajärven ja Kontiolahden kunnanhallituksilta, Ilomantsin hyvinvointilautakunnalta sekä Joensuun kaupunginhallitukselta.

Liperin ja Kontiolahden kunnanhallitukset hyväksyivät Joensuun seudun joukkoliikenteen lippu- ja vyöhykejärjestelmän selvityksen ja sen sisältämät toimenpiteet esitetyn kaltaisina.

Tohmajärven kunnanhallitus totesi lausuntonaan Joensuun seudun joukkoliikenteen lippu- ja vyöhykejärjestelmän uudistuksen luonnoksesta, että kunnanhallituksen näkemyksen mukaan uudistusluonnos on kattavasti valmisteltu ja siinä on riittävästi arvioitu vaikutuksia lipputuloihin ja matkustajamääriin. Tohmajärven kunnanhallitus kannattaa kaikkia toimenpiteitä, joilla on vaikutusta joukkoliikenteen myönteiseen kehittämiseen. Nykyistä selkeämmän ja monin paikoin käyttäjille edullisemman lippujärjestelmän voidaan katsoa lisäävän joukkoliikenteen houkuttelevuutta ja käyttöastetta. Tohmajärven kunnanhallituksella ei ollut selvityksestä huomautettavaa.

Ilomantsin hyvinvointilautakunta totesi lausunnossaan, että se hyväksyy suunnitellun lippu- ja vyöhykejärjestelmän muutoksen.

Joensuun kaupunginhallitus kuvaa selvityksessä kuvattua lippu- ja maksuvyöhykeuudistusta nykytilannetta selkeyttäväksi ja odottaa sen parantavan joukkoliikenteen houkuttelevuutta. Kaupunginhallitus linjaa, että uudistuksessa voidaan edetä seudullisen joukkoliikennejaoston esityksen mukaisesti. Kaupunginhallitus muistuttaa, että toteutumisesta tulee seurata tarkoin ja tehdä tarvittavat korjaustoimenpiteet, mikäli esimerkiksi talousvaikutukset jäävät arvioitua heikommiksi.

Valmistelija: liikennejärjestelmäinsinööri Rasmus Nousiainen

Liikennejärjestelmäinsinöörin päätösehdotus:

Seudullinen joukkoliikennejaosto päättää

hyväksyä päätöksen liitteenä olevan *Joensuun seudun joukkoliikenteen lippu- ja vyöhykejärjestelmä* -selvityksen sekä selvityksen mukaisen lippujärjestelmän 2.6.2025 alkaen.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

SEUJOUKJ 01.04.2025 § 13

1448/02.08.00.01/2023

Joensuun seudun joukkoliikenteen lippu- ja vyöhykejärjestelmän uudistus astuu voimaan 2.6.2025. Vyöhykeuudistuksen lähestyessä Joensuun seudun joukkoliikenteelle on tullut palautetta tulevasta muutoksesta koskien pitkämatkaista seudullista työmatkustajien joukkoliikenteen käyttöä tietyiltä alueilta. Palautteiden ja joukkoliikenneasiantuntijoiden näkemyksen mukaan 2.6.2025 tulevaa vyöhykejakoja on syytä vielä täsmentää kolmella alueella ennen muutoksien voimaantuloa. Nämä alueet ovat Kontiolahden kirkonkylän pohjoispuolinen taajama-alue, Polvijärven Sotkuman alue sekä Tohmajärven Tikkanen alue.

Uhkana oli, että näiltä alueilta joukkoliikenteen kustannukset nousisivat nykyisestä kohtuuttomasti uudistuksen myötä. Päätöksen liitteenä olevan kartan mukaisilla päivitettyillä vyöhykejaolla kustannusvaikutus asiakashinnoissa on nykyiseen nähden asiakkaille edullisempi. Muutoksilla ei arvioida olevan negatiivisia vaikutuksia joukkoliikenteen houkuttelevuuteen. Joensuun seudun joukkoliikenteen lippu- ja vyöhykejärjestelmä -selvitys on päätöksen liitteenä. Selvitys on päivitetty vastaamaan vyöhykejärjestelmässä tehtäviä muutoksia.

Korjaus ei vaikuta juurikaan lipputuloihin, mutta muutoksella on suurehkoja vaikutuksia pienehkön henkilömäärän liikkumisen kustannuksiin. Muilta osin ei ole tiedossa muutostarpeita tulevaan lippu- ja vyöhykejärjestelmään.

Valmistelija: liikennejärjestelmäinsinööri Rasmus Nousiainen

Liikennejärjestelmäinsinöörin päätösehdotus:

Seudullinen joukkoliikennejaosto päättää

hyväksyä liitteenä olevan päivitetyn *Joensuun seudun joukkoliikenteen lippu- ja vyöhykejärjestelmä* -selvityksen sekä selvityksen mukaisen lippujärjestelmän sekä hyväksyä uudistetun Joensuun seudun joukkoliikenteen Waltti-lippuvyöhykkeet liitteenä olevan kartan mukaisena. Muutokset astuvat voimaan 2.6.2025.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.